

Udvalgets samrådsspørgsmål A og B og de til brug for beskæftigelsesministerens besvarelse heraf udarbejdede talepapirer

Beskæftigelsesministerens talepapir er optrykt efter ønske fra Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Enhedslisten.

Samrådsspørgsmål A:

Ministeren bedes redegøre for konsekvenserne af de stillede ændringsforslag.

Talepapir:

Formålet med lovforslaget om retten til at aftale deltid er, at en lønmodtager og en arbejdsgiver kan aftale, at lønmodtageren arbejder på deltid, selvom der måtte være en overenskomstbestemmelse, som enten forhindrer eller begrænser adgangen til at aftale deltid.

Hvis lønmodtageren ønsker at arbejde på deltid, og det ønske harmonerer med hensynet til virksomhedens drift, er det ikke rimeligt, at en bestemmelse i en kollektiv overenskomst hindrer arbejdsgiveren i at følge lønmodtagerens ønske. Regeringen ser det som en grundlæggende rettighed, at den enkelte lønmodtager har mulighed for selv at aftale sig frem til en arbejdstid, som passer ind i den situation, lønmodtageren aktuelt befinder sig i.

Som det fremgår af regeringsgrundlaget, er det denne regerings mål, at der skal være bedre muligheder for at arbejde på deltid, og at de overenskomstmæssige indskrænkninger, der i dag er i retten til at gå på deltid, afskaffes. Regeringen ønsker således en lovfæstet ret til, at arbejdsgiverne og de ansatte frit kan aftale deltidsansættelse. Det vil forbedre den enkeltes frihed.

Regeringen har derfor fremsat lovforslaget om deltid for at sikre, at lønmodtageren har muligheden for at kunne arbejde på deltid, hvis lønmodtageren ønsker dette og arbejdsgiveren er enig heri.

I dag er der på en række overenskomstområder enten slet ikke adgang til eller hindringer eller begrænsninger i adgangen til, at lønmodtageren

og arbejdsgiveren kan aftale, at lønmodtageren arbejder på deltid.

Langt det største overenskomstområde på det private arbejdsmarked er DA/LO-området. Og her har kun ca. 35 procent af de ansatte fri adgang til deltid. Over 60 procent af de ansatte på DA/LO-området har altså ikke fri adgang til at aftale deltid.

Det gælder blandt andet på det store industriområde. Det følger af industrioverenskomsten, at hvis lønmodtageren allerede er ansat på fuld tid, kan lønmodtageren og arbejdsgiveren ikke uden videre aftale deltid, og hvis der endelig bliver indgået en aftale om deltid, må den ikke medføre, at antallet af fuldtidsstillinger reduceres.

Personalechefen på Coloplast udtalte i Kvindernes Fagblad nr. 2: Jeg citerer: »Vi ville da være nogle skurke, hvis vi som arbejdsgivere tvang vores ansatte ned i arbejdstid og dermed bidrog til at forringe deres økonomi. Vi har en deltidspolitik her på virksomheden, og den kan kun bruges af funktionærerne. Men da vi i produktionen også har medarbejdere, der ønsker at arbejde i færre timer – det er typisk lidt ældre medarbejdere – hilser vi regeringens forslag velkomment. Men der kan aldrig blive tale om at tvinge nogen ned på et lavere timetal.«

Nu har vi jo i andre sammenhænge diskuteret rigtigheden af dette udsagn. Uanset hvad er Coloplast omfattet af Industriens overenskomst, der ikke giver fri adgang til at aftale deltid. Derfor kan udtalelsen tages som et eksempel på industrioverenskomstens manglende mulighed for frit at aftale deltid.

Industriens overenskomst § 11, stk. 1, har følgende ordlyd:

»Virksomheder og medarbejdere, der måtte være interesseret heri, kan træffe aftale om deltidsbeskæftigelse under forudsætning af, at de pågældende ikke i forvejen har beskæftigelse på fuld tid i den pågældende eller en anden virk-